

KJELL GREDE:

"Mellan barndom och vuxenhet"

Utdrag ur en telefonintervju, 2001-10-28

Du ska göra en film. Du ska besätta rollerna och behöver en Gudmarsson. Hur kommer Beppes namn upp?

Det var självklart. Han hade en vuxenhet som ännu inte dränkt barnet. Barnet finns kvar i en stor kropp, just det som rollen krävde.

Han var ingen mysfarbror, snarare hade han väckt förargelse.

Jag såg något annat, som inte var överexploaterat.

Fanns det en risk att använda en person som var mindre känd som aktör och mer känd som sig själv?

Nej, inte i den typen av film. Jag baserade filmen på att två sjuåringar skulle klara det. Jag var förtjust i att arbeta med folk som inte var "färdiga" aktörer.

Rollen krävde helskägg, som han anlade till inspelningen och sedan behöll.

Det ansade skägget hade han, men jag ville ha helskägg. I manus fanns en scen där barnen skulle raka av honom skägget medan han sov, det väckte en stor ångest hos Beppe. Han fick ångest inför tanken på att skägget skulle försvinna.

Vad minns du från inspelningarna?

Inte mycket, vilket väl beror på att det gick så bra. Det var som ett sommarlov. Vi hade en glädje, trots den nervositet som varje filminspelning innebär. Det fanns något som stämde fint.

Gick Beppe lätt in i rollen?

Han hade roligt! Det är basen för att något ska kännas lätt. Jag minns ingen spänning. Han var väldigt "hemma", kunde bo i den filmen. Rollen låg nära hans person, han behövde inte sträcka sig särskilt långt. Man kan förstås fråga sig "är det en roll"? Men karaktären kräver ändå gestaltning.

Hade han problem med sin stamning?

Nej, ingen. Det finns en osäkerhet i talet, som är perfekt för karaktären. Det finns något lätt oroande i talet och det ser jag som en väldig tillgång.

Den avslutande historien, om båten Monita, stormen och drivminorna, kom från hans egen erfarenhet. Vad stod det i manus från början?

Det minns jag inte. Jag improviserade en del, hade ett lättsamt för-

År 1967 skulle regissören Kjell Grede göra sin första långfilm, baserad på författaren Maria Gripes tre böcker om barnen Hugo och Josefin. Beppe var efter Skäggen-programmen 1963 känd som en egensinnig och förargelseväckande underhållare och hade ännu inte börjat göra egna barnprogram i TV. Rollen som trädgårdsmästaren Gudmarsson förändrade synen på honom: "det var en speciell roll, som passade mig precis".

hållande till manus – det måste man ha när man arbetar med barn. Det viktiga är att det är en historia.

Filmen fick ett fint mottagande...

En storartad framgång! Den såldes till många länder, 52 vill jag minnas. I något latinamerikanskt land gick den i tio veckor, utan någon mattiné-tradition. Men vi var inte ute tillsammans vid någon filmfestival, Beppe och jag.

Efteråt gjorde han ett radioprogram med dig?

Ja, och ett TV-program, tror jag. Han fick mig nämligen att dansa offentligt, vilket aldrig hänt förr eller senare. Här dansas det nämligen inte! Men han kunde på något ömsint sätt få en till sådana saker, utan att vara påstridig.

Bilden av Beppe förändrades efter "Hugo och Josefin".

Han insåg att det fanns en sfär mellan barndom och vuxenhet. Han behövde inte vara lekfull *bara* på kabaréerna.

På djupet upplevde jag Beppe som osvensk, han var icke svensk på ett tilltalande sätt. Han ingick inte i den försiktiga traditionen. Han var tillräckligt svensk för att kunna kommunicera med svenskarna, men så osvensk att han kunde överraska och förvåna oss. ❖